Førsteblad

NORSK ETNOLOGISK GRANSKING

Emnenr. 68

Tilleggsspørsmålnr.

Emne: Bålbrenning

Oppskr. av: Bernh. Kvalnes

(adresse): Løding, Tverlandet

Fylke: Nordland

Herad: Skjerstad

Bygdelag:

Gard:

G.nr. Br.nr.

A. Merk av om oppskrifta er etter eiga røynsle. Ja.

B. Eller om den er etter andre heimelsmenn: (ta også med alder, heimstad, yrke):

SVAR

1. Bål (med tjukk l) eller varm.
2. Nei.
3. Nei.

4. Nei.
5. Nei
6. Nei.
7. Nei.
8 a. Ja.
b. Nei.
c. Nei.
d. Nei.
9. Nei.
10. Nei.
11. Jonsokbål vart tend jonsokaftan.
12. Ikkje noko viss tid.
13. Ikkje noko viss tid, men det brende ein stor part av natta.

14. Ja. Det var gjerne på ei hogd, ein ås, eller helst ein høg bergknaus med godt utsyn. Ofte nytta dei same bergknausen år etter år.

14076

16. Dersom det var gardar (grender) med fem–ti grannar, så slo dei seg ofte saman om same jonsokbål.
17. Det kjenner eg ikkje til.

18. Alle er med og brenner bål, men kanskje serleg born og ungdom. Men i allfall før i tida ~~fø~~ var dei gamle og med. Dei gjekk sjølvsagt tidlegare heim enn dei unge.
19. Ja.
20. Det er no vel helst born og ungdom som driv og brenner bål, det er i allfall dei som byggjer bålet opp.
21. Det hende vel at ungdomslag fekk i stand jonsokbål.
22. Nei.

23. Nei.
24. Dei drog saman allslags rask, ris, einer, mose, skat, helst slikt som det vart mykje røyk av. Men det var sers gildt om dei kunne få ein gamal båt eller ei gamal tjøretunne. Men mykje røyk måtte det vera.
25. Før i tida sa dei at dei brann trollkjerringa. Det er vel eit minne frå ~~h~~ heksebrenninga. Det vart ikkje ~~to~~ laga figurar som skulle brennast.

26. Dei kunne få ein gamal båt.
27. Nei, det var ikkje om å gjera.
28. Nei.
29. Nei.

14076

NORSK ETNOLOGISK GRANSKING

31. Jonsokbåla kunne vera både små og store.
32. Det var om å gjera for ungdomen å ha største bålet.
33 Nei, helst ikkje vidare flamme.
34. Bålet skulle ryka mest mogeleg. (Nettene her nord er lyse.) Når dei hadde mykje einer og mose i bålet, så rauk det mykje.
35. Nei.

36. Nei, det kjenner eg ikkje til.
37. Nei.
38. Nei.
39. Nei.

40 Dei sa dei „brann sankthanshåg".
41. Sjå 18.
42. Iallfall langt utover natta.
43. Dei hadde mat med, lefser, vafler og kaker. Kokte kaffe eller sjokolade ved bålet dersom veret var bra. Ofte laga ein ei lauvhytte som ein sat inni.
44. Leiken og dansen gjekk for seg på ein låve eller helst ei fin slette på ein stad som høvde.
45. Det var helst borna som mora seg med det.
46. Ja, det syntest ungane var moro~~samt~~.
47. Nei.

49. Bålbrenning høyrer med til St. Hans feiringa, høgtumasfesten.
50. Eg trur at skikken stort sett har halde seg lik i manns minne og

14076
NORSK ETNOLOGISK GRANSKING

Korkje auka eller minka.

14076

NORSK ETNOLOGISK GRANSKING